

Zoek alles

Zoek naar auteurs, titels en in teksten

Opwaartsche Wegen. Jaargang 14 (1936-1937) –

[\[tijdschrift\] Opwaartsche Wegen](#) – [Gedeeltelijk auteursrechtelijk beschermd](#)

[p. 290]

Wilma

Wij groeten de broeders (Fragment)

Thuis! in de stad bij moeder thuis! Een week is maar kort en toch duurt de week Bertha lang, omdat ze zich logé voelt tusschen de anderen. Met de jongens kan ze geen aanknoopingspunt vinden, hoe ze ook tracht belangstelling te toonen voor wat al hun aandacht in beslag neemt.

Radio..... vliegmachines, sportwedstrijden elken dag aan de orde tot vervelens toe. Wim en Jilles willen allebei vliegenier worden en schelden onbarmhartig op de negerij van Grootvader Jochem. Ze vinden het krankzinnig, dat Bertha zich daar gaat begraven en tronen haar mee naar het nieuwe vliegterrein, het mooiste van het heele land.

Nu ja, daar zijn het dan ook jongens voor!

Moeilijker is de omgang met het parmantige Lowientje, dat van de nieuwste modesnuffjes op de hoogte is en al een vriend heeft, waarop ze verbazend trotsch is, omdat hij zoo prachtig tennist. Lowientje kijkt op h  r neer, omdat zij nog geen vriend heeft.

Hoe kan ze met Lowientje praten over wat voor haar kostbare herinneringen zijn. Is Roelman niet haar vriend, niettegenstaande het feit, dat er afstand is gekomen? Lowientje bedoelt iets anders; ze weet alles van het leven. Moeder zegt: ‘dat kind weet meer dan ik’ en niemand kan weten, of moeder 't bedoelt als verwijt of als loftuiting. Ze voelt, dat moeder h  r ouderwetsch vindt en niet merkt, dat Lowientje weer op moeder smaalt, omdat moeder ‘modern’ wil zijn en niet eens weet, wat 't beteekent. Weet Lowientje het?

Als ze voor het geld, dat Grootvader haar in de beurs stopte, een nieuwen mantel en hoed heeft gekocht, prijst moeder: 'Nu zie je er toch een portie anders uit, nu ben je weer bij! Je moet toch aan je toekomst denken, je moet met den tijd mee, anders kom je achteraan, al behoef je daarom niet ongodsdienstig te zijn! Je vader en ik gaan toch ook geregeld naar de kerk!'

Vader zegt nooit iets. Hij kijkt haar maar aan met oogen, die willen zeggen, wat hij voor moeder niet durft uitspreken. Vader is een schat!

Toch, een week is maar kort. Een van de eerste dagen van November keert ze terug en is overgelukkig als ze bij het binnenrijden aan 't station Bonteman op het plein ziet staan en Grootvader, glurend langs de coupéramen. In een oogwenk is ze op het perron gesprongen. Grootvader knikt goedkeurend als hij haar ziet in haar modernen mantel met hoogen kraag en bijpassend vilthoedje, donkergroen, jagerskleur. Als ze naast hem op het voorbankje zit, neemt ze vanzelf de leidsels. Grootvader is bijzonder in zijn schik.

Over dit hoofdstuk/artikel

TITELS

Wij groeten de broeders

[p. 291]

Hij plaagt haar met haar stadsche kleeren en zegt dat ze een echt stadsch nuffe is geworden.

'Wat kan mij die nieuwe mantel schelen,' lacht ze terug en bedenkt dan, dat Grootvader haar zelf het geld er voor heeft gegeven. 'Dat is 't eenige, echt plezierige, dat ik hem van u heb gekregen, Grootvader,' zegt ze hartelijk.

Een tevreden gegrom is het eenige antwoord, dan praten ze niet meer. Het gaat in een draf het dorp uit in de richting van gindsche donkere bosschen, haar thuis!

Wat lijken ze zwart in de groeiende schemering! De lucht is grijs, maar over het grijs is een rossige sluier geweven, die een vreemden gloed legt over het felle groen van de knolleelden. Brandend rijst het hakhout uit de wallen langs den wegkant. Al naarmate ze de bosschen naderen worden de kleuren stiller. Grootvader steekt de lantarens aan. Uit de verte nadert met donderende vaart een hooggeladen vrachtauto. Bonteman spitst de ooren en deinst schichtig op zij als 't monster recht op hem aan schijnt te stuiven. Grootvader is in een oogwenk uit het

wagentje gesprongen en houdt het beest bij den kop, hem zachtjes toesprekend. De wagen vliegt langs hen heen en is in minder dan geen tijd uit het gezicht.

‘Is 't gien schande?’ klaagt Grootvader, als hij weer naast Bertha in het wagentje zit. ‘Wiej woont hier noe zoo ampart stil, mien vader hêf hier 'ewoond en den olden boschwachter, diej mien vader opéleid hêf; toe waster hier nog niks. Die mense, diej hebt hier ewèrkt! En noe kump ze met al die niejgheden en ze steelt de rust, ze kunt ons niet eens gunnen, datte wiej hier veilig met peerd en wagen varen. De weg was van ons veur dattie van hullie was. Laten ze blieden, waar ze vandaan kumpt, daar heurt ze thuus!’ ‘En ik dan Grootvader?’

Maar hij vergeet al weer te antwoorden, zit verzonken in zijn gedachten aan vroeger en laat Bertha de zorg voor Bonteman.

Tante Geurtje is ook blij met Bertha's terugkomst. Een zusje van Arie heeft haar wat geholpen tijdens Bertha's afwezigheid, maar 't was nog een kind; van een kind heb je meer drukte dan gemak al moet ze bekennen, dat 't voor haar leeftijd een handig deerntje was.

Ze gaan vroeg naar bed. Bertha bergt haar nieuwe spulletjes weg in de hangkast en is blij met haar simpele, op zolder afgeschoten kamertje met het flapperende behang. Hier in dit huis ligt haar leven verborgen, hier is iets, dat haar voorgoed zal binden, dat weet ze zekerder dan ooit en er is nog iets, dat ze zeker weet: Het moet en zal anders worden in haar leven, die donkerheid moet weg, al was het alleen maar om de wille van Grootvader Jochem. Toch ook, omdat ze voelt, dat ‘in donker blijven’ een zonde is, dat heeft Dominé van Doornik verleden Zondag duidelijk gezegd. Want God is er en God is enkel licht. Als iemand niet in het licht wandelt, dan hapert er iets. Je kunt misschien door storm en regen gaan, over steenen en door struiken, maar God is licht! In den nood van de laatste weken voelde ze zich losgerukt van haar gegeven woord, van haar geloof als een schip dat van zijn ankers is geslagen. Nog drijft ze hulpeloos rond, maar ze wil weer terug naar de haven, ze wil zich opnieuw laten verankeren in de liefde van God en van Jezus Christus. Als ze zich dien avond te slapen legt, denkt ze: als ik ooit weer zal vinden, wat ik verloren heb, dan is het hier, in deze lieve stilte, in de bewaring van het

[p. 292]

oude huis, waar mijn strijd is begonnen. Ik zal hier weer leren liefhebben en gelukkig zijn, zoals vroeger, ik zal

strijden..... strijden..... Zoo valt Bertha in slaap..... en zoo staat ze den volgenden morgen op met iets van de oude veerkracht en de oude opgewektheid. 'Ik bin blied, dâtte wiej ons Bertha weerhebben,' zegt Grootvader als hij aan de morgenboterham zit en tante Geurtje is milder dan gewoonlijk; ze heeft de pot met honing op tafel gezet en moppert niet als Arie bij 't koffiedrinken wat lang blijft zitten en telkens met verstolen bewondering naar Bertha kijkt, nu ze hem, spraakzamer en toeschietelijker dan gewoonlijk nog eens extra inschenkt.

Zoo'n deerntje heurt toch eindelijk op de boschwachterie, denkt Arie en as ik dan toch later 't werk over mot nemmen..... 'maar noe gaoi ik dan 's weer,' zegt hij opstaand, 'gendag samen'.

Zoo vertrekken de dagen.

Tegen Kerstmis komt Mijnheer van Hal en installeert zich op de jachtkamer. Er moet wild zijn met Kerstmis.

Bertha betrapt er zich op, dat ze gehoopt heeft Roelman te zien. Hij houdt niet van jagen, maar hij is graag 's winters hier, vooral als de sneeuw hoog ligt.

Roelman is naar Zwitserland gegaan voor de wintersport.

Hij wil nog leeren ski-loopen.

In Bertha's hart knijpt zich iets samen. Waarom is hij gegaan? Heeft het iets, of in 't geheel niets met haar te maken? Hij is geen echte sportman. Als hij aan sport doet is 't enkel en alleen om sterker spieren te krijgen, hij voelt zich te slap voor een man.

Laat hij haar nu alleen strijden, terwijl hij zelf den strijd heeft wakkergeroepen? Voor de zooveelste maal vraagt zij zich af, wat het dan toch is, dat haar hart telkens ineen doet krimpen: de angstige verwondering over zijn wegblijven, of het verlangen, dat ze niet met den naam van liefde durft stempelen.

Heeft Lowientje gelijk? Heeft Roelman gelijk? Is dat soort liefde verwarrende onzin, een wekelijks sentiment waarvan een mensch zich zoo spoedig mogelijk moet vrijmaken? Is alleen maar die algemeene liefde voor al wat leeft..... gewettigd?

Hoe komt het dan dat juist in deze algemeene liefde dat andere..... gevoel zoo vruchtbaren bodem vond en zoo diep wortel kon schieten.

De strijd opnieuw, in volle kracht.

En weer: Goddank, dat ze 't zoo druk heeft. Want Arie is den heelen dag op de boschwachterij, hij moet als drijver mee met Mijnheer van Hal en Grootvader; 's avonds moet hij helpen 't wild schoonmaken.

De schoten knallen in het bosch en over de hei. Als 't schemeren gaat komen de jagers thuis met hun bloederige buit. Bertha loopt met stijf afgewend gezicht over de plaats bij de pomp en in de schuur vertoont ze zich niet. Ze haat de jacht, dat plotseling stuiten van het vroolijke leven, bij die aardige langoortjes met hun grappige wipstaartjes, de hazen en patrijzen, de prachtige fazanten.

Er zit nog veel wild, al zijn de korhoenders ook heelemaal verdwenen en worden de fazanten schaarsch.

Er wordt gebakken en gebraden op de boschwachterij. Bertha weet, hoe ze een goede hazepeper moet bereiden en een geurige appeltaart bakken, waarvan Mijnheer aan Hal

[p. 293]

zooveel houdt..... Roelman ook. 's Avonds, na den maaltijd zitten ze bij elkander om de potkachel en halen oude jachtgeschiedenissen op uit den tijd van Mijnheer van Hal's vader, toen er nog zooveel vossen waren en wilde katten en een overvloed van korhoenders. Of, Mijnheer van Hal vertelt van zijn ski-tochten in Zwitserland en Noorwegen. Hij heeft photo's in zijn zak, die Roelman heeft gezonden van ski-loopers midden in een machtigen sprong. Hij vertelt van de gevaren bij 't beklimmen van de bergen, van gletschers en van de diepe blauwe bergmeren en de Alpenweiden met de Sennhutten en de kleine, bruine koeien met klingelende klokjes. Grootvader Jochem luistert met altijd nieuwe belangstelling naar de verhalen uit die hem totaal vreemde wereld, die bij Mijnheer van Hal met verrassende nauwkeurigheid opduiken nu zijn zoon zich daarginds bevindt.

'Daar is Roelman nu!' zegt hij ten slotte; alles is hem weer zoo vertrouwd, alsof hij zelf daar zijn thuis had gehad en dan begint hij opnieuw te vertellen van bergtochten, die hij als student maakte. Tante Geurtje laat in uiterste verbazing het breiwerk op haar schoot rusten, ze trekt met Mijnheer van Hal langs de smalle, afbrokkelende bergpaden en kijkt in diepe afgronden; ze huivert mee als Mijnheer van Hal vertelt van zijn duizeling en hoe de gids aan wien hij vastgebonden was, hem weer tot rust bracht. Er bloeit een nieuwe wereld open voor deze twee mensen.

Bertha durft niet mee. Ze denkt: Is Roelman daarginds in die ontzettend gevaarlijke wereld, dezelfde Roelman, die hier als kameraad met haar over de heide zwierf?

Het moet een andere Roelman zijn. Een tijdlang heeft ze met hem meegeleefd, getracht in zijn richting te

denken. Nu is ze teruggeworpen in deze kleine wereld, ze is er zèlf in teruggesprongen en heeft 't gevoel, dat ze is achtergebleven zelfs bij Grootvader en tante Geurtje.

Die kunnen schijnbaar wèl mee! Zie hun gezichten! Het is zooals moeder heeft gezegd: Zij blijft achter.

Wat moet ze dan doen? Haar taak ligt toch hier; dat heeft ze duidelijk geweten aan Grootvader Jochems blijdschap bij haar terugkeer. Zij vertegenwoordigt voor hem tot op zekere hoogte die andere Bertha, zijn arme, verloren zuster.

Dan moet ze zoo diep zuchten, dat Mijnheer van Hal lachend in haar richting kijkt. 'Waar gaat die zucht heen? Heb je ook lust om uit te vliegen? Je kunt nooit weten, kind, wat je nog van de wereld te zien krijgt, je bent nog jong'.

Ze kleurt diep.

'Ja, ja,' zegt hij, 'zoo zijn jonge mensen.'

Den dag vóór Kerstmis vertrekt Mijnheer van Hal. Grootvader Jochem heeft vroeg in den morgen nog een paar hazen en patrijzen schoongemaakt, nu gaat alles met Cora de jachthond in de auto naar huis.

Dan is de stilte er weer. Kerstfeest in de stilte..... zonder iets dat aan Kerstfeest doet denken, behalve dan het bloederig wild, dat Mijnheer van Hal voor het feest heeft achtergelaten. Er is dien nacht wat sneeuw gevallen, in den morgen dooide het, nu vriest het weer. Op Kerstmorgen is de weg zoo glad, dat er geen sprake is van een kerkgang, want Bonteman is nog niet scherpgezet. Grootvader heeft vlak voor de boschwachterij zand op den weg gestrooid, dat is even een rustpunt voor de auto's die niet meer naar 't stuur luisteren. Als ze de veilige plek voorbij zijn begint het geworstel opnieuw. Groot-

[p. 294]

vader Jochem staat aan het hek en ziet, hoe een juist gepasseerde auto even verderop slipt en tegen de berm oprijdt, als door een wonder weer op den weg komt en even later naar de andere zijde slipt. De chauffeur zet de auto aan den kant, een eind verder op staat er ook een die niet waagt verder te rijden; een eenzame fietser duikelt, even voor de zandplek waar hij klaarblijkelijk met te groote belangstelling naar heeft gekeken. Eer Grootvader Jochem hem te hulp kan komen, zit hij al weer op 't zadel.

Neen, 't is voor Bertha te gevaarlijk met de fiets naar 't dorp te gaan.

Thuisblijven dus!

Ze zitten bij elkander in de woonkeuken, het potkonijn met de weeë uitstoomende reuk van wild op de kachel..... woordeloos zitten ze er, want tante Geurtje breit niet op Zondag. Als ze breit, valt er ten minste nog eens iets te praten over 't werk.

Het wordt Bertha plotseling te machtig. ‘Grootvader, waarom lezen we toch nooit uit den Bijbel, 't is toch Kerstfeest?’ De pijp zakt naar den linkermondhoek.

‘Wol ie dat zoo geern, mien deerntien.....? ik veur mien..... Ze kunt alles uut den Bibel halen, goed en slecht. Der bint mense, die der niks as slechtigheid uuthalen..... van den oorlog en zoo! Daar bint ze noe wer zoo druk mee, hebbe ik wel 'eheard; der steet oôk vôle van in de krante. Mijnheer van Hal, diej wil der niks van zèggen. Hier, zegtie, hier in de bosch wil ik der niks niemendal van weten. Maar hiej wist er vôle van, vôle meer as datter in de krante steet, dat hebbe ik wel deur. En zoo as van de meerdere, dat haolt ze oôk uut den Bibel en van vrede op aarde, zoo as ze met Kerstmis zingen. 't Is niks gedaon!’

‘Maar Grootvader.....’

‘t Is toch zoo! Mien vader diej haalden oôk alles uut den Bibel, maar 't was niêt ammaol goeds!’

‘Jamaar, Grootvader.....’

‘A je 't noe geren wilt, kun-ie wel lè-zen veur mien en tante Geurtje. Der bint er oôk wel anderen, die der 't goeie uuthalen.’

Wonderlijk spraakzaam wordt Grootvader opeens. Bertha haalt den stukgelezen Bijbel van 't kabinet. Geel en beduimeld zijn de bladen, aan de kanten uitgevreten, maar er ontbreekt geen enkel blad. Ietwat bevend begint ze te lezen van Elisabeth en Zacharia, van den engelgroet aan Maria en haar bezoek aan Elisabeth.

Ze leest maar verder, langs de oude welbekende woorden, het is haar kerkgang op Kerstmis. En het is of onder het voorlezen de woorden klank krijgen. Het lijkt wel of Grootvader met zijn aandachtig luisterend hoofd beteekenis geeft aan de woorden en tante Geurtjes handen, die doen ook iets! ze liggen zoo roerloos, alsof ze luisterden. Knoestig en eeltig zijn de vingers, wonderlijk in elkaar gestrengeld als vergroeide wortels van een boom. Bij haar zijn het de handen die luisteren. Precies zoo zouden ze schijnen te luisteren als tante Geurtje op haar doodbed lag. -

- Grootvader Jochems pijp gaat uit; hij vergeet zijn gewone, korte trekjes te doen; hij moet aldoor kijken naar Bertha's blonde hoofd over het boek gebogen, waarin vader altijd zat te lezen.

‘En Maria bewaarde al deze woorden, overleggende die in haar hart..... en de herders.....’ dan moet Bertha plotseling opkijken, ze ontmoet Grootvader en daarmee wordt opeens

[p. 295]

de geschiedenis levend het wordt de geschiedenis van dezen dag en Grootvader is een van de herders, luisterend naar den engelenzang. Zou Maria geweten hebben, dat er engelen zongen in de velden van Bethlehem en waren haar oogen daarom zoo groot en zoo aandachtig toen de herders binnenkwamen om het Kindje te begroeten?

Ze ziet haar nu duidelijk..... als een zuster!

‘En de herders.....’ vraagt Grootvader het hoofd iets voorovergebogen.....

Dan leest ze verder: ‘De herders keerden weder lovende en prijzende God over alles, wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.’

‘Ja, juist.....’ zegt Grootvader, ‘dat is vanzelfs!’

Bertha slaat den Bijbel dicht en zit met de handen in den schoot, zelfvergeten, verloren in het visioen van Maria met het Kindeke en den herder, die het gezicht draagt van Grootvader Jochem. Tante Geurtje verlegt de knoestige vingers. Grootvader klopt zijn pijp uit op den rand van de aschla. Dat brengt Bertha weer tot zichzelf.

‘Vond u dat niet mooi, Grootvader?’

‘Bezunder,’ zegt hij ‘en ie meugt mergen wel weer lezen en ielken dag. 't Kan niks gien kwaad as 'n mensche uut den Bibel lezen, â je 't goeie der maar uuthaalt’.

‘Misschien begrijpen we alles nog niet goed, Grootvader.’

Hij geeft geen antwoord. Ook tante Geurtje zwijgt..... maar hun beider gezichten zijn plotseling stil en licht als rimpelloos water, waarin de zon zich spiegelt.

In deze wonderlijke stilheid gaan de Kerstdagen voorbij.

‘En Maria.....’ moet Bertha telkens zacht voor zich heen herhalen..... het is of ze nu maar één ding heeft te doen: luisteren als Maria en ontvangen, eenvoudig ontvangen.

Maria..... Maria..... Wat klinkt er toch in die naam en waarom moet ze nu aldoor zóó aan Roelman denken, dat haar 't rood van schaamte naar de wangen vliegt? Is er op dezen Kerstdag ook tot haar een engel ingekeerd met een vredegroet van het Kindeke Jezus, van haar Heer en Zaligmaker? En zal ze zich weer schikken tot Hem en haar eerlijken strijd strijden van nu aan?

‘Ik wil het!’ zegt ze en herhaalt het dien dag wel
honderd keer. ‘t Is als een gezang, als rythme van nieuw
leven. ‘Ik wil..... ja, ik wil.’

Opwaartsche
Wegen.
Jaargang
14
(1936-1937)

Over DBNL

[Wat is DBNL?](#)

[Over ons](#)

[Selectie- en editieverantwoording](#)

Voor gebruikers

[Gebruiksvoorwaarden/Terms of Use](#)

[Informatie voor rechthebbenden](#)

[Disclaimer](#)

[Privacy](#)

[Toegankelijkheid](#)

Contact

[Contactformulier](#)

[Veelgestelde vragen](#)

[Vacatures](#)

Partners:

Over dit hoofdstuk/artikel

titels

- [Wij groeten de broeders](#)